

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
СУМСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Навчально-науковий інститут бізнесу, економіки та менеджменту
Кафедра фінансових технологій і підприємництва

РОБОЧА ПРОГРАМА ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА
ФІНАНСИ СТРАХОВИХ ОРГАНІЗАЦІЙ

Рівень вищої освіти	Перший рівень
Спеціальність: освітня програма	072 Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок: Фінанси, 072 Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок: Банківська справа

ДАНІ ПРО ПОГОДЖЕННЯ

Розробник

Журавка Олена Сергіївна

Розглянуто і схвалено на засіданні Кафедра фінансових технологій і підприємництва	Завідувач кафедри
--	-------------------

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

1. Загальна інформація про навчальну дисципліну

Повна назва навчальної дисципліни	Фінанси страхових організацій
Повна офіційна назва закладу вищої освіти	Сумський державний університет
Повна назва структурного підрозділу	Навчально-науковий інститут бізнесу, економіки та менеджменту. Кафедра фінансових технологій і підприємництва
Розробник(и)	Журавка Олена Сергіївна
Рівень вищої освіти	Перший рівень вищої освіти, НРК – 6 рівень, QF-LLL – 6 рівень, FQ-EHEA – перший цикл
Тривалість вивчення навчальної дисципліни	один семестр
Обсяг навчальної дисципліни	Обсяг становить 5 кред. ЄКТС, 150 год. Для денної форми навчання 66 год. становить контактна робота з викладачем (30 год. лекцій, 36 год. практичних занять), 84 год. становить самостійна робота.
Мова викладання	Українська

2. Місце навчальної дисципліни в освітній програмі

Статус дисципліни	Обов'язкова навчальна дисципліна для освітніх програм "Банківська справа", "Фінанси"
Передумови для вивчення дисципліни	Страховання, Корпоративні фінанси
Додаткові умови	Додаткові умови відсутні
Обмеження	Обмеження відсутні

3. Мета навчальної дисципліни

Мета навчальної дисципліни – формування у здобувачів вищої освіти системи теоретичних знань і практичних компетентностей щодо організації фінансової діяльності страхових компаній, зокрема механізмів формування та використання фінансових ресурсів, порядку створення і розміщення страхових резервів, особливостей формування доходів, витрат і фінансових результатів, специфіки оподаткування страховиків, а також методів оцінювання їх фінансового стану та платоспроможності.

4. Зміст навчальної дисципліни

Тема 1 ОРГАНІЗАЦІЯ ФІНАНСІВ СТРАХОВОЇ КОМПАНІЇ Страхова компанія як суб'єкт підприємницької діяльності. Специфіка діяльності страхової компанії, як фінансової установи. Сутність фінансів страхових організацій та необхідність їх державного регулювання. Фінансові ресурси страхової компанії та особливості їх формування.
Тема 2 ГРОШОВІ НАДХОДЖЕННЯ СТРАХОВИКІВ Сутність грошових надходжень страховиків та їх класифікація. Страхові премії як головне джерело надходжень страхової організації від операційної діяльності. Інші надходження страховиків від операційної діяльності та їх класифікація. Грошові надходження страховиків від інвестиційної та фінансової діяльності, інші доходи.
Тема 3 СТРАХОВІ РЕЗЕРВИ, ЇХ СКЛАД ТА ПОРЯДОК ФОРМУВАННЯ Поняття страхових технічних резервів із загального страхування та їх склад. Резерви премій та методи їх формування. Резерви збитків та методи їх формування. Інші види технічних резервів та методи їх формування. Поняття резервів зі страхування життя та їх склад. Порядок розрахунку резервів довгострокових зобов'язань. Резерви належних виплат страхових сум.
Тема 4 РОЗМІЩЕННЯ СТРАХОВИХ РЕЗЕРВІВ Необхідність державного регулювання розміщення коштів страхових резервів та його зміст. Принципи розміщення коштів страхових резервів. Нормативи розміщення та інвестування коштів страхових резервів.
Тема 5 ДОХОДИ, ВИТРАТИ ТА ФІНАНСОВІ РЕЗУЛЬТАТИ СТРАХОВИКА Види доходів страхової організації і особливості їх формування. Сутність, склад і порядок здійснення витрат страховика. Економічна природа прибутку страхової компанії. Порядок визначення прибутку від страхової діяльності. Розподіл прибутку страхової компанії.
Тема 6 ОПОДАТКУВАННЯ СТРАХОВИКІВ Становлення системи оподаткування страхових організацій в Україні. Особливості оподаткування прибутку страховиків згідно з Податковим Кодексом. Податкова декларація з податку на прибуток, її зміст.
Тема 7 ОЦІНКА ФІНАНСОВОГО СТАНУ СТРАХОВИКА Сутність, складові елементи та етапи оцінки фінансового стану страхових організацій. Фінансова надійність страховика та чинники, що її забезпечують. Умови забезпечення та особливості оцінки платоспроможності страхової компанії. Показники оцінки фінансового стану страховика.
Тема 8 АНТИКРИЗОВЕ УПРАВЛІННЯ В СТРАХОВИХ КОМПАНІЯХ Сутність, причини і наслідки фінансової кризи в страховій компанії. Процес реорганізації, санації і ліквідації страхової компанії. Засоби впливу і реагування на фінансові порушення страховиків. Організація антикризового управління в страхових компаніях.

5. Очікувані результати навчання навчальної дисципліни

Після успішного вивчення навчальної дисципліни здобувач вищої освіти зможе:

PH1	Володіти методичним інструментарієм діагностики стану операційної, інвестиційної та фінансової діяльності страхових організацій
PH2	Аналізувати фінансову звітність страховиків, в тому числі спеціалізовану та правильно інтерпретувати отриману інформацію
PH3	Вміти збирати та аналізувати необхідну фінансову інформацію, знати особливості та методи оцінки фінансового стану страхової компанії, її платоспроможності та фінансової стійкості. Застосовувати знання законодавства у сфері фінансів страхових компаній.
PH4	Застосовувати набуті знання в практичній діяльності, вміло використовувати професійну аргументацію для донесення інформації, висвітлення проблем фінансового стану страховиків та способів їх вирішення.

6. Роль навчальної дисципліни у досягненні програмних результатів

Програмні результати навчання, досягнення яких забезпечує навчальна дисципліна.
Для спеціальності 072 Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок:

PP5	Володіти методичним інструментарієм діагностики стану фінансових систем (державні фінанси, у т.ч. бюджетна та податкова системи, фінанси суб'єктів господарювання, фінанси домогосподарств, фінансові ринки, банківська система, страхування та фондовий ринок).
PP9	Формувати і аналізувати фінансову звітність та правильно інтерпретувати отриману інформацію.
PP10	Ідентифікувати джерела та розуміти методологію визначення і методи отримання економічних даних, збирати та аналізувати необхідну фінансову інформацію, розраховувати показники, що характеризують стан фінансових систем.
PP12	Використовувати професійну аргументацію для донесення інформації, ідей, проблем та способів їх вирішення до фахівців і нефахівців у фінансовій сфері діяльності.

7. Роль навчальної дисципліни у досягненні програмних компетентностей

Програмні компетентності, формування яких забезпечує навчальна дисципліна:
Для спеціальності 072 Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок:

ПК1	ЗК02. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.
ПК2	ЗК07. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.
ПК3	ЗК11. Здатність спілкуватися з представниками інших професій груп різного рівня (з експертами з інших галузей знань/видів економічної діяльності).
ПК4	ЗК12. Здатність працювати автономно.
ПК5	СК01. Здатність досліджувати тенденції розвитку економіки за допомогою інструментарію макро- та мікроекономічного аналізу, оцінювати сучасні економічні явища.
ПК6	СК02. Розуміння особливостей функціонування сучасних світових та національних фінансових систем та їх структури.

ПК7	СК03. Здатність до діагностики стану фінансових систем (державні фінанси, у т.ч. бюджетна та податкова системи, фінанси суб'єктів господарювання, фінанси домогосподарств, фінансові ринки, банківська система, страхування та фондовий ринок).
ПК8	СК05. Здатність застосовувати знання законодавства у сфері монетарного, фіскального регулювання та регулювання фінансового ринку.
ПК9	СК07. Здатність складати та аналізувати фінансову звітність.
ПК10	СК10. Здатність визначати, обґрунтовувати та брати відповідальність за професійні рішення.

8. Види навчальних занять

Тема 1. ОРГАНІЗАЦІЯ ФІНАНСІВ СТРАХОВОЇ КОМПАНІЇ	
Лк1 "Організація фінансів страхової компанії" (денна)	Страхова компанія як суб'єкт підприємницької діяльності і фінансова установа. Сутність, значення та функції фінансів страхових компаній. Управління фінансами страхових компаній. Фінансовий механізм страхових організацій: структура та складові елементи. Зміст, цілі та напрямки державного регулювання фінансової діяльності страховиків.
Лк2 "Організація фінансів страхової компанії" (денна)	Поняття фінансових ресурсів страхової організації. Принципи організації та структура фінансових ресурсів страхової компанії. Специфіка формування капіталу страховика. Власні фінансові ресурси СК (власний капітал). Залучені фінансові ресурси СК (залучений капітал). Позикові фінансові ресурси СК (позиковий капітал).
Пр1 "Організація фінансів страхової компанії" (денна)	Страхова компанія як суб'єкт підприємницької діяльності. Специфіка діяльності страхової компанії, як фінансової установи. Поняття та особливості фінансів страхової організації у фінансовій системі. Зміст, цілі та напрямки державного регулювання фінансової діяльності страховиків. Роль фінансової стабільності страхових організацій у формуванні довіри до фінансового ринку. Особливості фінансової діяльності страхових компаній у воєнний час: виклики та перспективи розвитку. Фінансова роль страхових компаній у післявоєнному відновленні економіки України. Державні гарантії та співфінансування ризиків у період відновлення.
Пр2 "Організація фінансів страхової компанії" (денна)	Фінансові ресурси страхових компаній. Специфіка формування капіталу страховиків. Склад і структура власного капіталу страховика. Особливості формування статутного капіталу страхової компанії. Мінімальний розмір статутного капіталу страхової компанії за вимогами законодавства. Специфіка формування залученого і позикового капіталу страховиків. Роль страхових резервів у фінансовій системі страховика.

Пр3 "Організація фінансів страхової компанії" (денна) Формування фінансових ресурсів страхових компаній: сучасні тенденції та проблеми. Визначення шляхів оптимізації структури капіталу страховика. Критерії ефективного розвитку страхової компанії з позиції фінансового потенціалу страхової компанії. Аналіз складу, структури і динаміки фінансових ресурсів страхової компанії. Захист розрахунково-аналітичного завдання по темі.
Тема 2. ГРОШОВІ НАДХОДЖЕННЯ СТРАХОВИКІВ
Лк3 "Грошові надходження страховиків" (денна) Сутність грошових надходжень страховиків та їх класифікація. Особливості грошових надходжень страховиків від операційної діяльності. Страховий тариф як індикатор вартості страхової послуги. Страхові премії як головне джерело надходжень страхової організації від операційної діяльності. Інші надходження страховиків від операційної діяльності та їх класифікація. Характеристика основних груп надходжень страховиків від інвестиційної діяльності. Види грошових надходжень страхових компаній від фінансової діяльності. Інші види надходжень страховика.
Пр4 "Грошові надходження страховиків" (денна) Економічна сутність грошових надходжень страховика. Особливості формування грошових потоків страхової компанії. Відмінності між доходами та грошовими надходженнями. Страхова премія як головне джерело доходів страхової компанії. Страховий тариф як індикатор вартості страхової послуги. Особливості розрахунку страхових тарифів та вплив тарифної політики страховика на грошові надходження від страхової діяльності. Собівартість страхової послуги та її склад. Види операційних надходжень, крім премій. Особливості відображення операційних доходів у фінансовій звітності страховика. Практичне завдання. Побудувати схему структури грошових надходжень страхової компанії.
Пр5 "Грошові надходження страховиків" (денна) Грошові надходження страховиків від інвестиційної та фінансової діяльності, інші доходи. Основи управління грошовими потоками страхової компанії. Вплив InsurTech на прозорість і ефективність фінансових потоків страховика. Виконання практичних завдань за темою. На прикладі фінансової звітності страховика розподілити операції за видами діяльності страховика: операційна, інвестиційна, фінансова діяльність. Виконання практичних завдань за темою.
Тема 3. СТРАХОВІ РЕЗЕРВИ, ЇХ СКЛАД ТА ПОРЯДОК ФОРМУВАННЯ
Лк4 "Страхові резерви, їх склад та порядок формування" (денна) Поняття страхових резервів страховика, їх економічний склад. Поняття та структура страхових технічних резервів. Резерви премій та методи їх формування. Резерви збитків та методи їх формування. Інші види технічних резервів та методи їх формування.
Лк5 "Страхові резерви, їх склад та порядок формування" (денна) Поняття та структура математичних страхових резервів. Особливості формування математичних страхових резервів. Резерви належних виплат страхових сум. Особливості аналізу та оцінки страхових резервів.

Пр6 "Страхові резерви, їх склад та порядок формування" (денна) Поняття страхових резервів страховика, їх економічний склад. Законодавчі вимоги до формування страхових резервів. Поняття та структура страхових технічних резервів. Порядок формування страхових резервів нон-лайфовими страховиками. Резерви премій та методи їх формування. Резерви збитків та методи їх формування. Інші види технічних резервів та методи їх формування. Виконання практичних завдань за темою.
Пр7 "Страхові резерви, їх склад та порядок формування" (денна) Поняття та структура математичних страхових резервів. Порядок формування страхових резервів лайфовими страховими компаніями. Порядок розрахунку резервів довгострокових зобов'язань. Резерви належних виплат страхових сум. Особливості оцінки та аналізу страхових резервів страхових компаній з ризикового страхування та страхування життя. Захист розрахунково-аналітичного завдання по темі.
Тема 4. РОЗМІЩЕННЯ СТРАХОВИХ РЕЗЕРВІВ
Лк6 "Розміщення страхових резервів" (денна) Необхідність державного регулювання розміщення коштів страхових резервів та його зміст. Принципи розміщення коштів страхових резервів. Нормативи розміщення та інвестування коштів технічних страхових резервів. Нормативи розміщення та інвестування коштів математичних страхових резервів. Система управління страховими резервами.
Пр8 "Розміщення страхових резервів" (денна) Формування інвестиційного потенціалу страхової компанії. Принципи та завдання інвестиційної політики страхових організацій. Необхідність державного регулювання розміщення коштів страхових резервів та його зміст. Принципи розміщення коштів страхових резервів. Використання страхових резервів для фінансування сталих проєктів. Інвестиційна діяльність страховиків у проєкти «зеленої» енергетики та сталого будівництва. Створення ESG-орієнтованих інвестиційних портфелів страховими компаніями.
Пр9 "Розміщення страхових резервів" (денна) Інвестиційна діяльність страховиків: напрями, нормативне регулювання, ризики. Нормативи розміщення та інвестування коштів технічних страхових резервів. Нормативи розміщення та інвестування коштів математичних страхових резервів. Виконання практичних завдань за темою. Скласти приклад інвестиційного портфеля страхової компанії (з урахуванням вимог до диверсифікації). Розподіл математичних та технічних страхових резервів за визначеними категоріями активів. Проаналізувати ризики інвестиційної діяльності страховика.
Тема 5. ДОХОДИ, ВИТРАТИ ТА ФІНАНСОВІ РЕЗУЛЬТАТИ СТРАХОВИКА
Лк7 "Доходи, витрати та фінансові результати страховика" (денна) Види доходів страхової організації і особливості їх формування. Сутність, склад і порядок здійснення витрат страховика. Формування фінансових результатів страховика. Показники рентабельності діяльності страховика.

Лк8 "Доходи, витрати та фінансові результати страховика" (денна) Економічна природа прибутку страхової компанії. Основи формування прибутку у ризикових страхових компаній. Специфіка формування прибутку у страхових компаній зі страхування життя. Розподіл прибутку страхової компанії.
Пр10 "Доходи, витрати та фінансові результати страховика" (денна) Доходи і витрати страховика. Формування фінансових результатів страховика. Економічна природа прибутку страхової компанії. Економічні фактори, що впливають на величину прибутку страховика. Порядок визначення прибутку від страхової діяльності в компаніях з ризикового страхування.
Пр11 "Доходи, витрати та фінансові результати страховика" (денна) Порядок визначення прибутку від страхової діяльності в компаніях зі страхування життя. Розподіл прибутку страхової компанії. Виконання практичних завдань за темою. Аналіз фінансових результатів страхової компанії.
Тема 6. ОПОДАТКУВАННЯ СТРАХОВИКІВ
Лк9 "Оподаткування страховиків" (денна) Система оподаткування страхових організацій в Україні. Особливості оподаткування прибутку страховиків згідно з Податковим Кодексом. Податкова декларація з податку на прибуток, її зміст.
Пр12 "Оподаткування страховиків" (денна) Становлення системи оподаткування страхових організацій в Україні. Оподаткування страховиків згідно з Податковим Кодексом. Особливості оподаткування прибутку страховиків. Податкова декларація з податку на прибуток, її зміст. Виконання практичних завдань за темою.
Тема 7. ОЦІНКА ФІНАНСОВОГО СТАНУ СТРАХОВИКА
Лк10 "Оцінка фінансового стану страховика" (денна) Сутність фінансового стану страхової компанії та його значення для стійкості ринку. Основні нормативні акти України щодо фінансової діяльності страховиків (Закон України «Про страхування» у новій редакції, нормативи НБУ). Впровадження принципів Solvency II в Україні.
Лк11 "Оцінка фінансового стану страховика" (денна) Поняття, складові елементи та етапи оцінки фінансового стану страхових організацій. Фінансова звітність страховика. Регуляторна звітність страхових компаній, вимоги НБУ. Методичні особливості фінансового аналізу страхової організації. Класифікація показників фінансового стану.

Лк12 "Оцінка фінансового стану страховика" (денна)

Фінансова надійність страховика та чинники, що її забезпечують. Підходи до оцінки фінансової стійкості страхової компанії. Оцінка платоспроможності страхової компанії. Вимоги НБУ до платоспроможності страховика. Показники ліквідності, платоспроможності та фінансової стійкості.

Лк13 "Оцінка фінансового стану страховика" (денна)

Аналіз страхового портфеля як складової оцінки фінансової стійкості. Аналіз якості активів і резервів. Показники аналізу інвестиційної діяльності страхової компанії. Аналіз фінансових результатів та рентабельності діяльності страхової компанії. Інтегральні показники оцінки фінансового стану. Система раннього виявлення ризиків страховика. Тести раннього попередження.

Лк14 "Оцінка фінансового стану страховика" (денна)

Взаємозв'язок фінансового стану страхової компанії та її конкурентоспроможності на ринку. Поняття та критерії конкурентоспроможності страховика. Фактори, що визначають конкурентні переваги на страховому ринку. Методи оцінки конкурентоспроможності (аналіз фінансових показників; аналіз страхового портфеля; оцінка якості обслуговування клієнтів; ринкова частка та динаміка зростання). Використання показників рентабельності, ліквідності та платоспроможності в оцінці конкурентоспроможності. Вплив державного регулювання, нової редакції Закону «Про страхування» та вимог НБУ на конкурентоспроможність страховиків.

Пр13 "Оцінка фінансового стану страховика" (денна)

Огляд змін у Законі України «Про страхування». Нормативні вимоги НБУ щодо платоспроможності та капіталу страховиків. Порівняння українських вимог та директиви Solvency II. Виконання практичних завдань за темою. Скласти порівняльну таблицю вимог до мінімального капіталу страховиків в Україні та ЄС. Проаналізувати нормативні зміни 2021–2025 рр. щодо платоспроможності страховиків.

Пр14 "Оцінка фінансового стану страховика" (денна)

Поняття фінансового стану страховика. Методичні особливості фінансового аналізу страхової організації. Фінансова звітність страховика. Вимоги НБУ при формуванні регуляторної звітності страхових компаній. Фінансова надійність страховика та чинники, що її забезпечують. Оцінка платоспроможності страхової компанії. Вимоги НБУ до платоспроможності страховика. Показники ліквідності, платоспроможності та фінансової стійкості. Вплив перестрахування на платоспроможність і фінансову стабільність страховика. Виконання практичних завдань за темою Розрахунок показників платоспроможності відповідно до вимог НБУ.

Пр15 "Оцінка фінансового стану страховика" (денна)

Аналіз страхової діяльності: оцінка динаміки страхових премій, виплат, збитковості. Аналіз перестраховувальних операцій страхової компанії. Аналіз страхового портфеля: структура, диверсифікація, концентрація ризиків. Виконання практичних завдань за темою. Проаналізувати структуру страхового портфеля компанії за видами страхування. Оцінити рівень диверсифікації портфеля. Дати рекомендації щодо оптимізації портфеля з точки зору фінансової стійкості.

Пр16 "Оцінка фінансового стану страховика" (денна)

Комплексна оцінка фінансового стану страховика. Інтегральна оцінка фінансового стану. Рейтингові методики. Тести раннього попередження: визначення рейтингу фінансової надійності за тестами раннього попередження. Захист індивідуальної розрахунково-аналітичної роботи.

Пр17 "Оцінка фінансового стану страховика" (денна)

Ключові фінансові показники конкурентоспроможності страховика. Взаємозалежність показників платоспроможності, ліквідності, прибутковості та рентабельності з конкурентними позиціями на ринку. Значення рівня страхових резервів і перестраховального захисту для довіри клієнтів. Роль зовнішніх чинників (економічна ситуація, війна, кризи, інфляція) у формуванні конкурентних переваг страховика. Сучасні методи інтегрованої оцінки: рейтингові моделі, індекси конкурентоспроможності. Виконання практичних завдань за темою. Розрахувати показники конкурентоспроможності: ринкова частка премій, темпи приросту премій, коефіцієнт виплат (Claims Ratio), коефіцієнт збитковості, рентабельність. SWOT-аналіз: скласти сильні та слабкі сторони страховика, можливості та загрози з позиції фінансової стійкості й конкурентної боротьби. Розкрити роль цифровізації та інновацій (InsurTech) у підвищенні конкурентних позицій.

Тема 8. АНТИКРИЗОВЕ УПРАВЛІННЯ В СТРАХОВИХ КОМПАНІЯХ

Лк15 "Антикризове управління в страхових компаніях" (денна)

Сутність, причини і наслідки фінансової кризи в страховій компанії. Процес реорганізації, санації і ліквідації страхової компанії. Засоби впливу і реагування на фінансові порушення страховиків. Організація антикризового управління в страхових компаніях.

Пр18 "Антикризове управління в страхових компаніях" (денна)

Сутність, причини і наслідки фінансової кризи в страховій компанії. Організація антикризового управління в страхових компаніях. Умови санації страхових організацій. Форми і процедура проведення реорганізації страховика. Порядок і організаційно-фінансові умови здійснення ліквідації страхової компанії. Фактори, що впливають на рівень фінансової безпеки страховиків. Засоби впливу і реагування на фінансові порушення страховиків. Фінансова безпека страхових компаній як фактор забезпечення сталого розвитку економіки.

9. Стратегія викладання та навчання

9.1 Методи викладання та навчання

Дисципліна передбачає навчання через:

МН1	Лекційне навчання
МН2	Практикоорієнтоване навчання
МН3	Самостійне навчання

Лекції надають студентам комплексні матеріали з теорії та практики організації фінансової діяльності страхових організацій з різних аспектів (РН1- РН4). Вони доповнюються практичними заняттями, спрямованими на формування вміння користуватися законодавчо-нормативними актами, що регулюють фінансові відносини страхової компанії,

оцінювати фінансовий стан та аналізувати фінансову звітність страховиків. Індивідуальна розрахунково-аналітична робота (ІРАР) формує навички аналітичного та критичного мислення, вміння застосовувати фінансово-аналітичні методи до реальних даних страхової компанії та обґрунтовувати висновки. Практичні заняття, підготовка і захист ІРАР забезпечують практико-орієнтоване навчання, сприяють розвитку компетентностей, необхідних для прийняття обґрунтованих рішень у сфері фінансів страхової організації (РН2-РН 4). Самостійне навчання передбачає підготовку до лекцій, практичних занять, опрацювання нормативних і методичних матеріалів, підготовку до захисту ІРАР(РН1-РН 4)

9.2 Види навчальної діяльності

НД1	Інтерактивні лекції
НД2	Виконання практичних завдань за темами практичних занять
НД3	Виконання індивідуальної розрахунково-аналітичної роботи (ІРАР)

10. Методи та критерії оцінювання

10.1. Критерії оцінювання

Визначення	Чотирибальна національна шкала оцінювання	Рейтингова бальна шкала оцінювання
Відмінне виконання лише з незначною кількістю помилок	5 (відмінно)	$90 \leq RD \leq 100$
Вище середнього рівня з кількома помилками	4 (добре)	$82 \leq RD < 89$
Загалом правильна робота з певною кількістю помилок	4 (добре)	$74 \leq RD < 81$
Непогано, але зі значною кількістю недоліків	3 (задовільно)	$64 \leq RD < 73$
Виконання задовольняє мінімальним критеріям	3 (задовільно)	$60 \leq RD < 63$
Можливе повторне складання	2 (незадовільно)	$21 \leq RD < 59$
Можливе одноразове повторне складання	2 (незадовільно)	$0 \leq RD < 20$

10.2 Методи поточного формативного оцінювання

	Характеристика	Дедлайн, тижні	Зворотний зв'язок
МФО1 Опитування та усні коментарі викладача за його результатами	перевірка засвоєння лекційного матеріалу у вигляді експрес-опитування, обговорення проблемних питань	протягом семестру	усні коментарі викладача під час занять

МФО2 Настанови викладача в процесі виконання практичних завдань	пояснення та перевірка правильності виконання практичних завдань	протягом семестру	усні коментарі щодо результатів розрахунків практичних завдань
МФО3 Настанови викладача щодо виконання та взаємооцінювання студентами результатів презентації ІРАР	контроль за ходом виконання студентами ІРАР, надання консультацій та методичних рекомендації щодо вибору вихідних даних, застосування аналітичних методів і оформлення результатів; після захисту обговорення із залученням студентів сильних і слабких сторін проведених розрахунків, коректності висновків та рівня аналітичного обґрунтування результатів.	протягом семестру	усні коментарі щодо результатів розрахунку індивідуального завдання

10.3 Методи підсумкового сумативного оцінювання

	Характеристика	Дедлайн, тижні	Зворотний зв'язок
МСО1 Проміжний контроль у формі тестових завдань за підсумками опрацювання тем дисципліни	Оцінюється рівень засвоєння теоретичних знань і практичних навичок студентів. Проміжний поточний тестовий контроль здійснюється за тестовими технологіями на навчальній платформі MixSumDU	протягом семестру	отримані бали за результатами виконання тестових контрольних завдань на платформі MIX
МСО2 Виконання індивідуальної розрахунково-аналітичної роботи (підготовка роботи, презентація, захист)	Оцінюється якість письмового звіту та захист індивідуального розрахунково-аналітичного завдання	3-18 тижні	отримані бали за результатами виконаного завдання на платформі MIX, коментарі викладача
МСО3 Підсумковий контроль: екзамен	Екзамен здійснюється за тестовими технологіями на навчальній платформі MixSumDU	екзаменаційна сесія	отримані бали за результатами виконання тестових завдань екзамену на платформі MIX

Контрольні заходи:

		Максимальна кількість балів	Можливість перескладання з метою підвищення оцінки
Семестр викладання		60 балів	
МСО1. Проміжний контроль у формі тестових завдань за підсумками опрацювання тем дисципліни		24	
	8x3	24	Ні
МСО2. Виконання індивідуальної розрахунково-аналітичної роботи (підготовка роботи, презентація, захист)		36	
	4x9	36	Ні
Перший семестр вивчення		40 балів	
МСО3. Підсумковий контроль: екзамен		40	
		40	Ні

Підсумкова оцінка визначається як сума балів за результатами оцінювання МСО1-МСО2 (максимально 60 балів), та балів, одержаних за результатами складання заходу ДСК у формі іспиту (максимально 40 балів). Студент допускається до іспиту за умови виконання визначених видів робіт, що формують оцінку. Для отримання загальної позитивної оцінки з дисципліни написання іспиту є обов'язковим. В рамках вивчення дисципліни «Фінанси страхових організацій» існує можливість перезарахування результатів навчання, отриманих у неформальній освіті, що підтверджується відповідним документом (сертифікатом, дипломом, свідоцтвом тощо,) який дозволяє однозначно ідентифікувати особу здобувача і засвідчує результати його участі у певному освітньому заході неформальної освіти.

11. Ресурсне забезпечення навчальної дисципліни

11.1 Засоби навчання

ЗН1	Мультимедіа, відео- і звуковідтворювальна, проєкційна апаратура (відеокамери, проєктори, екрани, смартдошки тощо)
ЗН2	Комп'ютери, комп'ютерні системи та мережи
ЗН3	Бібліотечні фонди
ЗН4	Навчальна платформа MixSumDU

11.2 Інформаційне та навчально-методичне забезпечення

Основна література	
1	Фінанси страхових організацій : у схемах і таблицях : навч. посібник / укл.: М.П.Федишин, Л.В. Попова, С.С. Кучерівська. Чернівці : Чернівець. нац. ун-т ім. Ю.Федьковича. 2023. 228 с. – URL: https://archer.chnu.edu.ua/bitstream/handle/123456789/8407/Finansy_Strahovyh_Organiz_%202023.pdf?sequence=1&isAllowed=y

2	Фінанси страхових організацій : метод. реком. до самот. вивч. курсу. Чернівці : Чернівець. нац. ун-т ім. Ю. Федьковича. 2023. 75 с. https://archer.chnu.edu.ua/bitstream/handle/123456789/7262/%D0%9D-044_%D0%A4%D0%86%D0%9D%D0%90%D0%9D%D0%A1%D0%98%20%D0%A1%D0%A2%D0%A0%D0%90%D0%A5%D0%9E%D0%92%D0%98%D0%A5%20%D0%9E%D0%A0%D0%93%D0%90%D0%9D%D0%86%D0%97%D0%90%D0%A6%D0%86%D0%99_%D0%9C%D0%B5%D1%82%D0%BE%D0%B4%D0%B8%D1%87%D0%BD%D1%96%20%D1%80%D0%B5%D0%BA%D0%BE%D0%BC%D0%B5%D0%BD%D0%B4%D0%B0%D1%86%D1%96%D1%97
Допоміжна література	
1	Аберніхіна І.Г., Сокиринська І.Г. Фінанси страхових організацій: навчальний посібник. – Дніпро: Пороги, 2019. 198 с. https://nmetau.edu.ua/file/finansi_strahovih_organizatsiy_navchalniy_posibnik_dlya_sayta.pdf
2	Фінанси страхових організацій : опорний конспект лекцій / М. В. Гуминська. — К. : Київський нац. торг.-екон. ун-т, 2016. — 120 с.
3	Методичні вказівки до виконання курсової роботи з дисципліни "Фінанси страхових організацій" [Електронний ресурс] : для здобувачів спец. 072 "Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок" усіх форм здобуття вищої освіти / О. С. Журавка, І. В. Тютюнник, Л. Б. Рябушка. — Суми : СумДУ, 2024. — 29 с.
4	Журавка О. С., Діденко І.В., Колесник А.І. Фактори впливу на фінансову безпеку страхових компаній. Економіка. Фінанси. Право. № 5/5. 2018. С. 15-20
5	Журавка О. С., Темченко А. Р., Федорченко В. Г. Теоретичні підходи до визначення фінансової стійкості страхових компаній. Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія Міжнародні економічні відносини та світове господарство. 2018. Випуск 22. Частина 1. С.117-123
6	Журавка, О. С., Кожушко, І. О., & Рябушка, Л. Б. Процес управління страховим портфелем страхової компанії. Проблеми сучасних трансформацій. Серія: економіка та управління. 2023. №9. https://doi.org/10.54929/2786-5738-2023-9-08-02
7	Zhuravka, O., Medvid, A. & Zhuravka, A. (2023). Current trends in insurance market digitalization. Visnyk of Sumy State University. Economy Series, 7(2), 24–31. https://doi.org/10.21272/1817-9215.2023.2-03.2.4 Juhaszova Z., Marci A., Zhuravka O., Sidelnyk N., Boyko A., Vasylieva T. Modeling the structural
8	Страхування : навчальний посібник / О. С. Журавка, А. Г. Бухтіарова, О. М. Пахненко. – Суми : Сумський державний університет, 2020. – 350 с. https://essuir.sumdu.edu.ua/handle/123456789/76863
9	Maggioni, M., & Turchetti, G. (2024). Fundamentals of the insurance business.Springer.
10	Andrew Lacey Insurance Company Financial & Risk Analysis. 2016 – URL: https://www.amazon.com/Insurance-Company-Financial-Risk-Analysis/dp/1536926876?asin=1536926876&revisionId=&format=4&depth=1
Інформаційні ресурси в Інтернеті	

1	Офіційний сайт Національного банку України – URL: https://bank.gov.ua/ / Показники діяльності страхових компаній https://bank.gov.ua/ua/statistic/supervision-statist/data-supervision
2	Статистика страхового ринку – URL: https://forinsurer.com/stat
3	Рейтинг страхових компаній України – URL: www.insurancetop.com
4	Журнал «Страхова справа» (електронна версія) – URL: http://forinsurer.com
5	Офіційний сайт Верховної Ради України – URL: www.rada.gov.ua
6	Офіційний сайт Державної служби статистики України – URL: http://www.ukrstat.gov.ua/
7	European Insurance in Figures. – Electronic source. – URL: http://www.insuranceeurope.eu
8	Офіційний сайт Ліги страхових організацій України. URL: https://uainsur.com/
9	Офіційний сайт Національної Асоціації Страховиків України. URL: https://www.nasu.com.ua/
10	Про страхування : Закон України від 18 листопада 2021 ро-ку №1909-IX. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1909-20#Text .

ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

№ з/п	Програма навчальної дисципліни	Усього годин	Навчальна робота, аудиторних годин				Самостійна робота здобувача вищої освіти за видами, годин					
			Усього, ауд. год.	Лекції	Практичні заняття	Лабораторні роботи	Усього, год.	Самостійне опрацювання матеріалу	Підготовка до практичних занять	Підготовка до лабораторних робіт	Підготовка до контрольних заходів	Виконання самостійних позааудиторних завдань
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
денна форма навчання												
1	ОРГАНІЗАЦІЯ ФІНАНСІВ СТРАХОВОЇ КОМПАНІЇ	12.5	10	4	6	0	2.5	1	1.5	0	0	0
2	ГРОШОВІ НАДХОДЖЕННЯ СТРАХОВИКІВ	7.5	6	2	4	0	1.5	0.5	1	0	0	0
3	СТРАХОВІ РЕЗЕРВИ, ЇХ СКЛАД ТА ПОРЯДОК ФОРМУВАННЯ	10	8	4	4	0	2	1	1	0	0	0
4	РОЗМІЩЕННЯ СТРАХОВИХ РЕЗЕРВІВ	7.5	6	2	4	0	1.5	0.5	1	0	0	0
5	ДОХОДИ, ВИТРАТИ ТА ФІНАНСОВІ РЕЗУЛЬТАТИ СТРАХОВИКА	10	8	4	4	0	2	1	1	0	0	0
6	ОПОДАТКУВАННЯ СТРАХОВИКІВ	5	4	2	2	0	1	0.5	0.5	0	0	0
7	ОЦІНКА ФІНАНСОВОГО СТАНУ СТРАХОВИКА	25	20	10	10	0	5	2.5	2.5	0	0	0
8	АНТИКРИЗОВЕ УПРАВЛІННЯ В СТРАХОВИХ КОМПАНІЯХ	5	4	2	2	0	1	0.5	0.5	0	0	0
Контрольні заходи												
1	екзамен	30	0	0	0	0	30	0	0	0	30	0
Індивідуальні завдання												
1	інші індивідуальні завдання	37.5	0	0	0	0	37.5	0	0	0	0	37.5
<i>Всього з навчальної дисципліни (денна форма навчання)</i>		<i>150</i>	<i>66</i>	<i>30</i>	<i>36</i>	<i>0</i>	<i>84</i>	<i>7.5</i>	<i>9</i>	<i>0</i>	<i>30</i>	<i>37.5</i>

№ з/п	Програма навчальної дисципліни	Усього годин	Навчальна робота, аудиторних годин				Самостійна робота здобувача вищої освіти за видами, годин					
			Усього, ауд. год.	Лекцій	Практичні заняття	Лабораторні роботи	Усього, год.	Самостійне опрацювання матеріалу	Підготовка до практичних занять	Підготовка до лабораторних робіт	Підготовка до контрольних заходів	Виконання самостійних позааудиторних завдань
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
заочна форма навчання												
1	ОРГАНІЗАЦІЯ ФІНАНСІВ СТРАХОВОЇ КОМПАНІЇ	12.5	0	0	0	0	12.5	12.5	0	0	0	0
2	ГРОШОВІ НАДХОДЖЕННЯ СТРАХОВИКІВ	7.5	0	0	0	0	7.5	7.5	0	0	0	0
3	СТРАХОВІ РЕЗЕРВИ, ЇХ СКЛАД ТА ПОРЯДОК ФОРМУВАННЯ	10	0	0	0	0	10	10	0	0	0	0
4	РОЗМІЩЕННЯ СТРАХОВИХ РЕЗЕРВІВ	7.5	0	0	0	0	7.5	7.5	0	0	0	0
5	ДОХОДИ, ВИТРАТИ ТА ФІНАНСОВІ РЕЗУЛЬТАТИ СТРАХОВИКА	10	0	0	0	0	10	10	0	0	0	0
6	ОПОДАТКУВАННЯ СТРАХОВИКІВ	5	0	0	0	0	5	5	0	0	0	0
7	ОЦІНКА ФІНАНСОВОГО СТАНУ СТРАХОВИКА	25	0	0	0	0	25	25	0	0	0	0
8	АНТИКРИЗОВЕ УПРАВЛІННЯ В СТРАХОВИХ КОМПАНІЯХ	5	0	0	0	0	5	5	0	0	0	0
Всього з навчальної дисципліни (заочна форма навчання)		82.5	0	0	0	0	82.5	82.5	0	0	0	0
№ з/п	Програма навчальної дисципліни	Усього годин	Навчальна робота, аудиторних годин				Самостійна робота здобувача вищої освіти за видами, годин					
			Усього, ауд. год.	Лекцій	Практичні заняття	Лабораторні роботи	Усього, год.	Самостійне опрацювання матеріалу	Підготовка до практичних занять	Підготовка до лабораторних робіт	Підготовка до контрольних заходів	Виконання самостійних позааудиторних завдань

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
дистанційна форма навчання												
1	ОРГАНІЗАЦІЯ ФІНАНСІВ СТРАХОВОЇ КОМПАНІЇ	12.5	0	0	0	0	12.5	12.5	0	0	0	0
2	ГРОШОВІ НАДХОДЖЕННЯ СТРАХОВИКІВ	7.5	0	0	0	0	7.5	7.5	0	0	0	0
3	СТРАХОВІ РЕЗЕРВИ, ЇХ СКЛАД ТА ПОРЯДОК ФОРМУВАННЯ	10	0	0	0	0	10	10	0	0	0	0
4	РОЗМІЩЕННЯ СТРАХОВИХ РЕЗЕРВІВ	7.5	0	0	0	0	7.5	7.5	0	0	0	0
5	ДОХОДИ, ВИТРАТИ ТА ФІНАНСОВІ РЕЗУЛЬТАТИ СТРАХОВИКА	10	0	0	0	0	10	10	0	0	0	0
6	ОПОДАТКУВАННЯ СТРАХОВИКІВ	5	0	0	0	0	5	5	0	0	0	0
7	ОЦІНКА ФІНАНСОВОГО СТАНУ СТРАХОВИКА	25	0	0	0	0	25	25	0	0	0	0
8	АНТИКРИЗОВЕ УПРАВЛІННЯ В СТРАХОВИХ КОМПАНІЯХ	5	0	0	0	0	5	5	0	0	0	0
<i>Всього з навчальної дисципліни (дистанційна форма навчання)</i>		<i>82.5</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>82.5</i>	<i>82.5</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>

	РЕГЛАМЕНТ ДИСЦИПЛІНИ «Фінанси страхових організацій» Ступінь вищої освіти Перший рівень вищої освіти, НРК – 6 рівень, QF-LLL – 6 рівень, FQ-EHEA – перший цикл Спеціальність та освітня програма 072 Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок: Фінанси, 072 Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок: Банківська справа Форма здобуття освіти денна, дистанційна, заочна Мова викладання українська
Викладач(і)	Журавка Олена Сергіївна
Контактна інформація викладача	o.zhuravka@biem.sumdu.edu.ua
Час та місце проведення консультацій	Середа 13.00-14.00, консультація проводиться в он-лайн режимі за посиланням: Google Meeting: https://meet.google.com/gdu-spm-m-rng
Посилання на освітні платформи для онлайн занять	Викладання дисципліни в режимі онлайн-конференції здійснюється за допомогою Google Meet за посиланням: https://meet.google.com/gdu-spm-m-rng . Навчальні матеріали розміщені на навчальній платформі MixSumDU.
Посилання на робочу програму в каталозі курсів	https://pg.cabinet.sumdu.edu.ua/report/course/eb2bddbc59e6e94450dd72b04b1da3fb5733531
Засоби зворотного зв'язку	Зворотній зв'язок із групою щодо отримання та опрацювання виданих матеріалів здійснюється через навчальну платформу Мікс, по пошті (o.zhuravka@biem.sumdu.edu.ua).

ПОЛІТИКИ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Політика щодо академічної доброчесності

Усі роботи, визначені робочою програмою, повинні бути виконані здобувачем самостійно. Під час всіх видів контрольних заходів списування заборонене. Роботи здобувача вищої освіти не повинні містити плагіату, фактів фабрикації та фальсифікації, списування. Усі письмові роботи проходять перевірку унікальності з наступним аналізом викладачем результатів перевірки з метою визначення коректності посилань на текстові та ілюстративні запозичення.

Під час вивчення дисципліни неприпустимими також є інші прояви академічної недоброчесності, перелік яких визначено Кодексом академічної доброчесності університету.

У разі виявлення фактів порушення академічної доброчесності здобувачем вищої освіти під час вивчення навчальної дисципліни викладач має право вчинити одну з наступних дій:

- знизити на величину до 40% включно кількість балів, отриманих при виконанні завдання на практичному занятті;
- надати рекомендації щодо доопрацювання обов'язкового домашнього завдання зі зниженням підсумкової кількості отриманих балів на величину 25% включно;
- не зараховувати обов'язкове домашнє завдання без надання права його перероблення;
- призначити перескладання письмового модульного або підсумкового контролю із зниженням підсумкової кількості отриманих балів на величину до 15% включно;

- відмовити в перескладанні письмового модульного або підсумкового контролю.

Політика щодо використання інструментів штучного інтелекту

Політика використання інструментів штучного інтелекту оголошується викладачем на початку курсу. Заборонено використовувати інструменти штучного інтелекту для підготовки робіт, визначених робочою програмою навчальної дисципліни

Несанкціоноване використання інструментів штучного інтелекту є порушенням академічної доброчесності.

Політика щодо використання матеріалів з джерел відкритого доступу

При використанні матеріалів із джерел відкритого доступу для підготовки робіт, визначених робочою програмою навчальної дисципліни, здобувачі освіти обов'язково мають дотримуватися умов ліцензій Creative Commons на використання об'єктів авторського права.

Політика щодо відвідування

Відвідування занять є обов'язковим. За об'єктивних обставин (наприклад, хвороба, участь у програмах академічної мобільності) навчання може відбуватись за індивідуальним графіком.

Політика щодо дедлайнів та перескладання

Завдання приймаються виключно до визначеного дедлайну. Подання завдань після закінчення встановленого строку не допускається, за винятком обґрунтованих випадків, підтверджених документально (форс-мажорні обставини, медичні підстави, обставини воєнного часу тощо)

Якщо за результатами всіх контрольних заходів отримана сума балів відповідає позитивній оцінці (обов'язковою є умова виконання усіх вимог, визначених РП НД та регламентом), вона є підсумковою, перескладання позитивної оцінки з метою підвищення не здійснюється.

Ліквідація академічної заборгованості здійснюється відповідно до вимог Положення про організацію освітнього процесу Сумського державного університету, з урахуванням установлених строків, форм контролю та процедур повторного складання контрольних заходів.

Політика щодо оскарження результатів оцінювання

Оскарження та розгляду звернень здобувачів вищої освіти щодо оцінювання результатів навчання здійснюється відповідно до вимог Положення про організацію освітнього процесу Сумського державного університету.

Критерії оцінювання

Семестр викладання

МСО1. Проміжний контроль у формі тестових завдань за підсумками опрацювання тем дисципліни, 24 балів	
5 (відмінно) <i>Відмінне виконання лише з незначною кількістю помилок</i>	$90 \leq RD \leq 100$ 22-24 балів
4 (добре) <i>Вище середнього рівня з кількома помилками</i>	$74 \leq RD < 89$ 18-21 балів
3 (задовільно) <i>Виконання задовольняє критеріям, але зі значною кількістю недоліків</i>	$60 \leq RD < 73$ 15-17 балів
2 (незадовільно) <i>Робота не виконана/виконання не задовольняє мінімальним критеріям</i>	$0 \leq RD < 59$ 0-14 балів
МСО2. Виконання індивідуальної розрахунково-аналітичної роботи (підготовка роботи, презентація, захист), 36 балів	
5 (відмінно) <i>Відмінне виконання лише з незначною кількістю помилок</i>	$90 \leq RD \leq 100$ 33-36 балів

4 (добре) <i>Вище середнього рівня з кількома помилками</i>	$74 \leq RD < 89$ 27-32 балів
3 (задовільно) <i>Виконання задовольняє критеріям, але зі значною кількістю недоліків</i>	$60 \leq RD < 73$ 22-26 балів
2 (незадовільно) <i>Робота не виконана/виконання не задовольняє мінімальним критеріям</i>	$0 \leq RD < 59$ 0-21 балів
МСОЗ. Підсумковий контроль: екзамен, 40 балів	
5 (відмінно) <i>Відмінне виконання лише з незначною кількістю помилок</i>	$90 \leq RD \leq 100$ 36-40 балів
4 (добре) <i>Вище середнього рівня з кількома помилками</i>	$74 \leq RD < 89$ 30-35 балів
3 (задовільно) <i>Виконання задовольняє критеріям, але зі значною кількістю недоліків</i>	$60 \leq RD < 73$ 24-29 балів
2 (незадовільно) <i>Робота не виконана/виконання не задовольняє мінімальним критеріям</i>	$0 \leq RD < 59$ 0-23 балів